

**Pachetul de legi privind
integritatea:
misiune (im)posibilă
pentru ANI**

**Mariana Kalughin
24 ianuarie 2017**

Misiunea ANI

asigurarea integrității în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică și prevenirii corupției prin realizarea controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor.

Prevederi defectuoase

- Consiliul de Integritate
- Președintele/vicepreședintele ANI
- Inspectorii de integritate
- Declarare
- Control și sancțiuni

Consiliul de Integritate

- Art. 12 alin. (1) Legea nr. 132/2016
- Art. 12 alin. (6) Legea nr. 132/2016
- Art. 12 alin. (7) literele i), j), l), m) Legea nr. 132/2016
- Art. 12 alin. (9) Legea nr. 132/2016

Art. 12 alin. (1) Legea 132/2016

Consiliul de Integritate este constituit din 7 membri, dintre care:

- a) un reprezentant desemnat de Parlament;
- a) un reprezentant desemnat de Guvern;
- b) un reprezentant desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii;
- c) un reprezentant desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor;
- d) un reprezentant desemnat de Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- e) doi reprezentanți ai societății civile.

Art. 12 alin. (6) Legea nr. 132/2016

Membrii Consiliului au obligația ca, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, să se abțină de la **exprimarea publică a convingerilor lor politice privind activitatea Consiliului sau a Autorității** și să nu favorizeze vreun partid politic.

Art. 12 alin. (7) Legea 132/2016

Consiliul are următoarele atribuții: ...

- i) efectuează **controlul privind depunerea în termen a declarațiilor de avere și interese personale de către președintele și vicepreședintele Autorității, precum și de către inspectorii de integritate;**
- j) efectuează **controlul averilor președintelui și vicepreședintelui Autorității;**
...
- l) **examinează și soluționează conflictele de interese ale președintelui și vicepreședintelui Autorității și ale inspectorilor de integritate**, precum și sesizările ce țin de încălcarea de către aceștia a regimului juridic al incompatibilităților;
- m) **constată contravențiile ce țin de încălcarea de către președintele și vicepreședintele Autorității a regimului juridic al averii și intereselor personale, al conflictelor de interese sau al incompatibilităților și încheie procese-verbale cu privire la acestea. Procesele-verbale cu privire la contravenții se trimit spre examinare în fond instanței de judecată competente în conformitate cu Codul contravențional al Republicii Moldova;** ...

Art. 12 alin. (9) Legea nr. 132/2016

... Prima ședință a Consiliului este convocată de către **președintele Autorității** în cel mult o lună de la numirea celui de-al cincilea membru al Consiliului.

Președintele/vicepreședintele ANI

- Art. 13 alin. (5) Legea nr. 132/2016
- Art. 13 alin. (7) Legea nr. 132/2016
- Art. 15 alin. (2) lit. c) Legea nr. 132/2016
- Art. 15 alin. (7) Legea nr. 132/2016

Art. 13 alin. (5) Legea nr. 132/2016

În cazul în care Consiliul propune în mod repetat aceeași candidatură, Președintele Republicii Moldova emite un decret privind numirea sa în funcția de președinte sau de vicepreședinte al Autorității în termen de 5 zile de la data recepționării propunerii repetate.

Art. 13 alin. (7) Legea nr.132/2016

Funcțiile de președinte și vicepreședinte al Autorității sunt funcții de demnitate publică și sunt incompatibile cu orice altă funcție sau **activitate remunerată**, cu excepția **activităților didactice, științifice și de creație.**

Art. 15 alin.(2) lit. c) Legea nr. 132/2016

Revocarea președintelui sau a vicepreședintelui Autorității se face în cazul în care: ...

c) rămâne **definitivă** o sentință de condamnare a acestuia; ...

Art. 15 alin. (7) Legea nr. 132/2016

Dacă și președintele și vicepreședintele Autorității sunt suspendați din funcții sau intervine vacanța ambelor funcții, Consiliul delegă atribuțiile de conducere unui **inspector de integritate** care, în perioada de asigurare a interimatului, nu va efectua proceduri de control al averilor și intereselor personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor. Interimatul încetează la data revenirii în funcții a titularilor sau la data numirii unui nou președinte sau vicepreședinte al Autorității.

Inspectorii de integritate

- Art. 18 alin. (4) Legea nr. 132/2016
- Art. 18 alin. (5) Legea nr. 132/2016
- Art. 19 literele a) și d) Legea nr. 132/2016
- Art. 30 alin. (2) lit. a) Legea nr. 132/2016

Art. 18 alin. (4) Legea nr. 132/2016

Candidatul care a promovat concursul pentru suplinirea funcțiilor de inspector de integritate urmează să fie angajat în funcție numai după:

- a) prezentarea unei declarații de integritate pe propria răspundere, conform modelului prevăzut în anexa la prezenta lege;
- b) testarea la detectorul comportamentului simulat (poligraf) în conformitate cu prevederile Legii nr. 269-XVI din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf).

Art. 18 alin. (5) Legea nr. 132/2016

În cazul în care candidatul nu susține testul la detectorul comportamentului simulat (poligraf) sau nu prezintă declarația de integritate, acesta nu va fi numit în funcția de inspector de integritate.

Art. 19 literele a) și d) Legea nr. 132/2016

Inspectorii de integritate desfășoară următoarele activități:

- a) primesc, colectează, centralizează și procesează date și informații cu privire la situația averilor deținute de persoane **pe durata anului fiscal** în timpul exercitării mandatului sau a funcției publice ori de demnitate publică, de asemenea cu privire la incompatibilitățile și conflictele de interese ale persoanelor care ocupă o funcție publică sau de demnitate publică; ...
- d) constată diferențele substanțiale, ținând cont de modificările intervenite în averea subiectului declarării **pe durata anului fiscal**, în timpul exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică și în veniturile obținute de acesta în aceeași perioadă; ...

Art. 30 alin. (2) lit. a) Legea nr. 132/2016

Redistribuirea sesizărilor repartizate inspectorilor de integritate se poate face în condițiile alin. (1) în următoarele cazuri:

- a) imposibilitatea inspectorului de a-și exercita atribuțiile timp de cel puțin 20 de zile din motive de boală, delegare, detașare, transfer sau eliberare din funcție; ...

Declarare

- Art. 2 Legea nr. 133/2016
- Art. 3 alin. (1) lit. b) Legea nr. 133/2016
- Art. 4 alin. (1) lit. a) Legea nr. 133/2016
- Art. 5 alin. (1) Legea nr. 133/2016

Art. 2 Legea nr. 133/2016

conflict de interese – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, ar putea sau pare a influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale, precum și orice interes care rezultă din preferințele sau angajamentele persoanei;

persoană apropiată – concubinul/concubina subiectului declarării, precum și persoana înrudită prin sânge sau prin adopție până la gradul IV (părinte, frate/soră, bunic, nepot, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate până la gradul II (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră) cu acesta;

Art. 3 alin. (1) lit. b) Legea nr. 133/2016

...

b) membrii Consiliului de observatori al instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”;

...

Art. 4 alin. (1) lit. a) Legea nr. 133/2016

a) veniturile obținute de subiectul declarării
împreună cu membrii familiei,
concubinul/concubina **în anul fiscal
precedent; ...**

Art. 5 alin. (1) Legea nr. 133/2016

Declarația de avere și interese personale
(denumită în continuare declarație)
reprezintă un act personal și **irevocabil** al
subiectului declarării, depus sub formă de
document electronic pe propria
răspundere.

Control și sancțiuni

- Art. 27 alin. (6) Legea nr. 132/2016
- Art. 36 alin. (1) Legea nr. 132/2016
- Art. 38 alin. (1) Legea nr. 132/2016
- Art. 38 alin. (4) Legea nr. 132/2016
- Art. 39 alin. (1) Legea nr. 132/2016
- Art. 39 alin. (2) Legea nr. 132/2016
- Art. 39 alin. (4) Legea nr. 132/2016
- Art. 12 alin. (10) Legea nr. 133/2016
- Art. 18 alin. (3) Legea nr. 133/2016
- Art. 21 alin. (2) Legea nr. 133/2016
- Art. 23 alin. (4) Legea nr. 133/2016
- Art. 23 alin. (6) Legea nr. 133/2016
- Art. 23 alin. (7) Legea nr. 133/2016

Art. 27 alin. (6) Legea nr. 132/2016

Dacă în urma controlului declarațiilor de avere și interese personale se constată că subiectul declarării nu a depus sau a depus tardiv declarația de avere și interese personale, inspectorul de integritate îi aplică acestuia o sancțiune contravențională conform Codului contravențional al Republicii Moldova. Depunerea declarației de avere și interese personale după expirarea termenului de depunere, în intervalul de timp cuprins între termenul de depunere (**31 martie**) și **data inițierii controlului**, se califică ca depunere tardivă a declarației.

Art. 36 alin. (1) Legea nr. 132/2016

Persoana care a fost supusă controlului poate contesta actul de constatare în termen de **15 zile** de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ.

Art. 38 alin. (1) Legea nr. 132/2016

În urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților sau al restricțiilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că:

- a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;
- b) persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate;
- c) persoana supusă controlului a încălcat restricțiile prevăzute de lege.

Art. 38 alin. (4) Legea nr. 132/2016

Actul de constatare privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilității sau al restricțiilor rămâne definitiv după expirarea termenului specificat la art. 36 alin. (1).

Art. 39 alin. (1) Legea nr. 132/2016

În cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese, inspectorul de integritate încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și îl trimite instanței judecătorești spre examinare conform procedurii stabilite de Codul contravențional al Republicii Moldova.

Art. 39 alin. (2) Legea nr. 132/2016

Din momentul în care actul de constatare a încălcării regimului juridic al conflictului de interese rămâne definitiv, Autoritatea sesizează imediat conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea **declanșării procedurii disciplinare** sau, după caz, în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale persoanei care a emis/adoptat actul administrativ sau a încheiat, direct ori prin persoane terțe, actul juridic, sau a luat ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Art. 39 alin. (4) Legea nr. 132/2016

Din moment ce actul de constatare a încălcării regimului juridic al conflictelor de interese rămâne definitiv, Autoritatea, în termen **de 3 luni**, adresează instanței de judecată o cerere de chemare în judecată privind declararea nulității absolute a actului administrativ emis/adoptat sau a actului juridic încheiat direct ori prin persoane terțe, sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, cu excepția cazurilor în care anularea actelor menționate ar aduce daune interesului public.

Art. 12 alin. (10) Legea nr. 133/2016

Conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor **alin. (4)**.

Art. 18 alin. (3) Legea nr. 133/2016

Subiecții declarării care și-au încetat mandatul sau raporturile de muncă ori de serviciu, pe parcursul ultimului an de muncă sau de serviciu având atribuții directe de supraveghere sau control al unor organizații comerciale și necomerciale, nu au dreptul să se angajeze, timp de un an, în cadrul acestor organizații.

Art. 21 alin. (2) Legea nr. 133/2016

Se interzice folosirea sau permisiunea de a folosi numele subiectului declarării, însoțit de calitatea acestuia, precum și vocea sau semnătura acestuia în orice formă de publicitate a unui agent economic sau a vreunui produs comercial național ori străin, **cu excepția publicității gratuite.**

Art. 23 alin. (4) Legea nr. 133/2016

Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis/adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză **sau, după caz, constituie abatere disciplinară și se sancționează conform legislației.** În cazul în care fapta constituie temei pentru aplicarea răspunderii disciplinare, prin derogare de la prevederile legilor speciale ce reglementează răspunderea disciplinară, nu vor putea fi aplicate sancțiuni disciplinare precum avertismentul, mustrarea sau mustrarea aspră.

Art. 23 alin.(6) Legea nr. 133/2016

Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor **alin. (3) și (5)** este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

Art. 23 alin. (7) Legea nr. 133/2016

În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența unui conflict de interese sau a unei stări de incompatibilitate.